

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ του ΜΙΝΟΥ ΜΩΥΣΗ για θάνατο ΙΣΑΑΚ ΜΙΖΑΝ, 31.5.2021

Τζάκος Μιζάν 1927 (Άρτα) – 2021 (Αθήνα)

Αποχαιρετισμός

Με ποια ιδιότητά σου να σε αποχαιρετίσω άραγε; Του πατέρα δυο αγαπημένων φίλων; του ήρωα που έζησε στο πετσί του την φρίκη και ξαναστάθηκε στα πόδια του; Του Ομήρου του Άουσβιτς που για χρόνια ακούραστος γυρνούσε τα σχολεία για να μιλήσει για την προσωπική του ιστορία και να κοιτάξει τα παιδιά στα μάτια όταν ξεστόμιζε το δικό του αληθινό «ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ»; που τόλμησε να κάνει το δράμα του βιβλίο; του σεβάσμιου γέροντα στον οποίο αμέτρητες φορές εμπιστευτήκαμε τη ζωντανή μνήμη στις εκδηλώσεις για το Ολοκαύτωμα; του ανθρώπου που στη δύναμη της ψυχής του υποκλίθηκαν τόσο και τόσο επίσημοι και προσωπικότητες;

Όποια και να διαλέξω, έχουν όλες ένα κοινό χαρακτηριστικό. Την αυθεντικότητα. Ο Ισαάκ Μιζάν, ο Τζάκος, ήταν πάνω από όλα ένας αυθεντικός άνθρωπος.

Την τελευταία φορά που τον είδα, στις 27 Ιανουαρίου, στην εκδήλωση κατάθεσης στεφάνων στο Μνημείο του Ολοκαυτώματος, εκεί πιστό στο ραντεβού του με τη μνήμη, παρά το κρύο και τα περιοριστικά μέτρα της πανδημίας, καθόταν στο αμαξίδιό του και οι λίγοι παρόντες περνούσαν και τον χαιρετούσαν. Όταν πλησίασε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας την χαιρέτησε με σεβασμό και αφού η ίδια του είπε λίγα λόγια, ο Τζάκος της απάντησε : «Εγώ κα Πρόεδρε, είμαι απόφοιτος του Άουσβιτς και είμαι εδώ κάθε χρόνο για να βοηθήσω τους ανθρώπους να μην ξεχάσουν. Επειδή σύντομα θα φύγω, σας παρακαλώ βοηθήστε και εσείς, γιατί αυτό που μου έκαναν εμένα δεν πρέπει να ξαναγίνει για κανένα άνθρωπο στον κόσμο».

Έτσι απλά, χωρίς μεγαλοστομίες και διάθεση να εντυπωσιάσει μιλούσε με όλους ο Τζάκος. Με τα λόγια που του έμαθε η ζωή. Μια ζωή που στην εφηβεία του, του έδειξε το σκληρότερο πρόσωπό της. Τον πήρε από την αγαπημένη του Άρτα και τις μυρωδιές των πορτοκαλιών, για να τον δοκιμάσει στο κολαστήριο του Άουσβιτς με τη μόνιμη οσμή της καμένης σάρκας. Ανάμεσά της και των δικών του ανθρώπων.

Ο Τζάκος ήταν από αυτούς τους Ομήρους που αν οι Ναζί ήξεραν ότι θα γίνονταν κάποτε οι ζωντανές αποδείξεις, οι αναμφισβήτητοι μάρτυρες για τα εγκλήματά τους, θα είχαν φροντίσει να τους σκοτώσουν μόλις κατέβαιναν από τα τρένα.

Για δεκαετίες έζησε με τη σιωπή του, ρίχτηκε στον αγώνα της ζωής λες και βάλθηκε να την εκδικηθεί για το πώς του φέρθηκε στο ξεκίνημά της. Θα ζήσω, αποφάσισε. Και έδωσε τον αγώνα του, μάζεψε τις δυνάμεις του, πέτυχε σαν επιχειρηματίας, μεγάλωσε μια όμορφη οικογένεια. Κι όλα αυτά κάτω από ένα πέπλο σιωπής, όπως και χιλιάδες άλλοι, με την οποία προστάτευε όσους αγαπούσε.

Όμως ο Τζάκος δεν ξέχασε. Όταν ο ίδιος ένοιωσε ότι ήρθε η ώρα να μιλήσει, όταν συνειδητοποίησε το χρέος του απέναντι στην ιστορία και στη νέα γενιά, ο αριθμός 182641 στο αριστερό του μπράτσο, έσπασε τη σιωπή και ξεχύθηκε σα χείμαρρος για να αποκτήσει πρόσωπο η ιστορία του Ολοκαυτώματος.

Παθιάστηκε, άνοιξε και το στόμα του και την καρδιά του, έγινε για χρόνια ένας μεταφερόμενος μάρτυρας της κτηνωδίας του Άουσβιτς, μίλησε απλά, είπε την

ιστορία του, έτρεχε από σχολείο σε σχολείο να προλάβει όσα περισσότερα μπορούσε, πονούσε αλλά επέμενε, ξαναζούσε τη φρίκη αλλά δεν τον ένοιαζε, το χρέος του τα ξεπερνούσε όλα.

Με την απλότητά του ο Τζάκος, μαγνήτιζε και σκλάβωνε τα ακροατήριά του. Όσοι τον άκουγαν βυθίζονταν σε μια θλιμμένη σιωπή, υπήρχε μόνον ο Τζάκος. Να διηγείται, να συγκινείται, να δακρύζει, να ξαναμαζεύει τα κομμάτια του. Δεν πήγαινε για μνημόσυνο, με ένα σκοπό πήγαινε : να τους μάθει τι έγινε, να τους μεταφέρει ό,τι είδε, ό,τι έζησε. Δεν ήθελε να αναλύσει την ιστορία της Ευρώπης εκείνες τις τραγικές εποχές, αλλά να πει τη δική του ιστορία, να τον δουν και να τον ακούσουν, να συνδέσουν την ιστορία με το πρόσωπο. Αλήθεια, υπάρχει καλύτερος τρόπος να μάθεις την ιστορία από το να ακούς να την διηγείται κάποιος που την έζησε;

Αυτό υπηρέτησε ο Τζάκος Μιζάν και το έκανε συνειδητά, αυθεντικά, αληθινά σε κάθε ευκαιρία μέχρι το τέλος του.

Σήμερα τον αποχαιρετούμε. Ο συνήθης χαρακτηρισμός «πλήρης ημερών» δεν του ταιριάζει, είναι για τον Τζάκο πολύ στενός. Ο Τζάκος φεύγει από τη ζωή «πλήρης ζωής». Ένας σπάνιος άνθρωπος που την κοίταξε στα μάτια, μετρήθηκε μαζί της και την κατέκτησε όσο λίγοι.

Η φιγούρα του Τζάκου με το αργόσυρτο περπάτημα για να ανάψει το κερί της μνήμης στη μενορά συνοδευόμενος από τα εγγόνια του, θα μας λείψει.

Αλλά δεν θα αφήσουμε Τζάκο, να μας λείπει τίποτα από όσα μας δίδαξες με το παράδειγμά σου.

Η ανάμνησή σου θα είναι ευλογία για όλους μας.